

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

Covid-19 Salgın Sürecinde İlkokullarda Uygulanan
Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Öğretmen
Görüşlerinin İncelenmesi

Related to the Distance Education Process in Primary
Schools in the Covid-19 Pandemic Process Review of
Teacher Opinions

Salih SARIŞIK*
Ebru USLU**
Sevilay SARIŞIK***
Şeref USLU****

Makale Türü/ Article Information/ Информация о Статье: Araştırma Makalesi/ Research Article/ Научная Статья

Atıf / Citation / Цитата

Sarışık, S., Uslu, E., Sarışık, S. ve Uslu, Ş. (2021). Covid-19 salgın sürecinde ilkokullarda uygulanan uzaktan eğitim sürecine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 7 (28), 491-506.

Sarışık, S., Uslu, E., Sarışık, S., & Uslu, Ş. (2021). Related to the distance education process in primary schools in the Covid-19 pandemic process review of teacher opinions. *The Journal of Kesit Academy*, 7 (28), 491-506.

 10.29228/kesit.52468

Geliş/ Submitted/ Отправлено: 26.08.2020
Kabul/ Accepted/ Принимать: 22.09.2021
Yayın/ Published/ Опубликованный: 25.09.2021

Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır. This article was checked by Intihal.net. Эта статья была проверена Интихал.нет Bu makale Creative Commons lisansı altındadır. This article is under the Creative Commons license. Это произведение доступно по лицензии Creative Commons.

*Müdür Yardımcısı, Millî Eğitim Bakanlığı, slh040@gmail.com
**Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, ebrugonullu@hotmail.com
*** Müdür Yardımcısı, Millî Eğitim Bakanlığı, sevilaykoluman@gmail.com
**** Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, efesrf@gmail.com

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

Covid-19 Salgın Sürecinde İlkokullarda Uygulanan Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi¹

Related to the Distance Education Process in Primary Schools in the Covid-19 Pandemic Process Review of Teacher Opinions

Salih SARIŞIK

Ebru USLU

Sevilay SARIŞIK

Şeref USLU

Öz: Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin, Covid-19 salgın sürecinde Türkiye'de uygulanan EBA TV ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) aracılığı ile yapılan uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Sapanca ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan 25 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında alan uzmanlarından faydalanılarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Görüşme formunda açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda; öğrencilerin uzaktan eğitime yeterli düzeyde katılım sağladığı, eğitime katılamayan öğrenciler ile Whatsapp üzerinden ödevlendirme ve telefonla bireysel görüşmeler yapıldığı, öğrencilerin uzaktan eğitime katılamama sebebi olarak internet ve bağlantı sorunu yaşadıkları, öğrencilerinin genelinin uzaktan eğitim esnasında istekli

¹ "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'nun 08.07.2021 tarih ve 43150 sayılı onayı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Sorumlu Yazar: Salih SARIŞIK

Statements of "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors": No conflicts of interest were reported for this article. This study has been prepared with the approval of Sakarya University Ethics Committee. Corresponding Author: Salih SARIŞIK

oldukları, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının yetersiz seviyede olduğu sonuçlarına ulaşılmış ve sınıf mevcutlarının azaltılması, ekonomik imkanı olmayan öğrencilere tablet ve bilgisayar desteği verilmesi konularında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, eğitim bilişim ağı, ilkokul, covid-19.

Abstract: In the study, the Ministry of Education due to primary school students who attend, Covidien-19 implemented in Turkey in the epidemic process EBU TV and Education Information Network (EBA) of distance education process conducted via the aims of evaluation taking the views of primary school teachers. Case study design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group of the research consists of 25 classroom teachers working in the MEB primary schools in Sapanca. In the collection of research data, semi-structured interview forms developed by the researcher using field experts were used. Open-ended questions were included in the interview form. The obtained data were analyzed with descriptive analysis and content analysis methods. In line with the findings obtained from the research; students participate in distance education sufficiently, students who cannot participate in education are assigned homework via WhatsApp and individual calls are made by phone, students have internet and connection problems as a reason for not participating in distance education, students are generally willing during distance education, students' reading habits in the distance education process are at an insufficient level. and suggestions were made to reduce the class size and provide tablet and computer support to students who do not have economic means.

Keywords: Distance learning, education information network, primary school, covid-19.

Giriş

Teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesi ile birlikte dünya genelinde gözle görülür olarak dönüşüm süreçleri yaşandığını bilinmektedir. Yaşanan bu süreçten en fazla etkilenen alanlar arasında hiç şüphesiz eğitim sistemi gelmektedir. Ülkelerde yeni eğitim sistemi yaşanan değişime uyum sağlama çabası içerisinde. Teknolojiyi kullanarak bilgiye ulaşmanın yollarının hızlı bir şekilde değişime uğraması covid-19 salgını ile birlikte tüm dünyayı farklı bir yaklaşıma doğru yönlendirmiştir. Yani covid-19 salgını, eğitim sisteminin teknolojiyi aracı kılarak uzaktan eğitime hızlı bir şekilde geçiş yapmasına sebep olmuştur. Covid-19 salgını dünya üzerinde görülmeden önce farklı bir seçenek olarak eğitim sisteminde uzaktan eğitim modeli düşünülmekteydi ancak salgın sonrasında bu sistem dünya genelinde ve Türkiye'de hemen her öğrenim

kademisinde zorunlu olarak uygulanmaya başlamıştır (Demir ve Özdaş, 2020).

Türkiye’de uzaktan eğitimin uygulandığı kademelerden biriside ilkokul kademesidir. 16 Mart 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) yetkilileri ilkokullarda eğitim- öğretime 15 gün ara verildiği bilgisini açıklamıştır. Bu açıklamanın ardından 2. haftanın uzaktan eğitim yolu ile verileceği kamuoyuna duyurulmuştur. Eğitimciler tarafından bu duyuru incelendiğinde uzaktan eğitimin bir hafta ile sınırlı olduğu kanaatine varılmıştır. Bu eğitimin en temel hedefi öğrencilerin mağdur duruma düşmeden televizyon ve internet aracılığı ile eğitimlerine devam etmesini sağlamaktır. Bu hedefin gerçekleşmesi adına tüm ülke genelinde bütün öğrencilere ücretsiz internet erişimi sağlanacağı bilgisi de verilmiştir (MEB, 2020a).

Yetkililer, mevcut sisteme içerik ve doküman sağlamaya çalışırken, kamuoyunda oluşan karmaşık bilgi farklılaşmasını önlemek adına sürekli bilgilendirmeler yapmaktadırlar. İlk olarak atılan adımlar ile Mart ayının sonunda, öğretmen ile öğrenci arasındaki mesafeyi ortadan kaldıran bir sistem geliştirerek etkileşimin ön planda olduğu canlı ders uygulaması başlatılmıştır (MEB, 2020b). Canlı dersler öğrenci ve öğretmenlerin çevrimiçi olarak kurulan bağlantı ile eğitim hedefinin gerçekleşmesi için hedefini uygulanmaktadır. Bilgisayar, tablet, telefon ve televizyon gibi teknolojik aletlerden yararlanılarak eğitime katkı sağlayan canlı dersler, internet vasıtasıyla uzaktan eğitim yapılmaktadır (Kaya, 2002). Canlı derslerin kullanımı salgın döneminde dünya genelinde hızlı bir şekilde eğitim sistemine dahil olmuştur (Oranburg, 2020).

Canlı derslerin etkili olmasında, internetin salgın döneminde uygulanan uzaktan eğitimin en önemli unsuru olmasının çok önemli etkisi olduğu belirlenmiştir (Benson ve Samarawickrema, 2009). Geleneksel eğitim uygulamalarından farklı işlevleri olan ders tasarımı ve teknolojiyi direkt olarak sisteme dahil eden uzaktan eğitim uygulamalarının internetin kullanılmasıyla farklı bir sistem uygulanmıştır. Daha önceleri mektuplar, radyo kanalları ve televizyon üzerinden yapılan uzaktan eğitim internetin yaygınlaşması ile farklı boyutlarda uygulanmaya başlamıştır (Moore ve Kearsley, 2011).Çevrimiçi dersler, internetin merkezde olduğu öğretmen ve öğrencilerin birbirleri ile etkili iletişim kurabildikleri uzaktan eğitim uygulamaları için kullanılan eğitim modelidir (Sun ve Chen, 2016).

Uzaktan eğitim uygulamaları Türkiye genelinde covid-19 salgınına kadar çok fazla uygulama alanına sahip bir eğitim modeli olamamıştır. Önceki araştırmalar incelendiğinde uzaktan eğitim Türkiye’de daha çok üniversitelerde uygulandığı görülmektedir (Simonsen, Zvacek ve Smaldino 2019). Üniversitelerde verilen sertifika programları ve lisansüstü programlar gibi eğitimlerin yüz yüze eğitim yanında uzaktan eğitim yolu ile de verildiği bilinmektedir. Daha alt kademeler olan lise, ortaokul ve ilkokullarda ise uzaktan eğitim çok fazla tercih edilen bir uygulama

yöntemi olamamıştır (Allen ve Seaman, 2016).

Tüm eğitim kademelerinde uygulanmaya başlayan uzaktan eğitimlere 8 yıl öncesinde faaliyete geçirilen öğretmenlerin ve öğrencilerinin karşılıklı iletişim içerisinde olmalarına olanak sağlayan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu süreçte öğrenciler ve öğretmenlerin erişimde herhangi bir sorun yaşamaması için internet alt yapısında iyileştirmeler yapılmıştır. Uzaktan eğitimin EBA TV kanalları ve EBA Canlı Ders uygulaması ile etkileşimli olarak bilgisayar ve mobil iletişim araçları ile gerçekleşmesi planlanmıştır. Salgın süreci ile birlikte 2020 Mart ayında TRT EBA TV İlkokulu kanalı ile ilgili televizyon üzerinden yayın yaparak ilkokullarda uzaktan eğitim sürecini başlatmıştır (Aydın,2020).

Bu çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin, Covid-19 salgın sürecinde Türkiye'de uygulanan EBA TV ilkokul ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) aracılığı ile yapılan uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda bu çalışmanın problem cümlesi " ilkokul öğretmenlerinin covid-19 salgın döneminde uygulanan uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir. Bu problem doğrultusunda aşağıda belirtilen alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin, öğrencilerin uzaktan eğitime katılma düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin, öğrencilerin uzaktan eğitim ile yapılan ders esnasındaki durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin, uzaktan eğitime katılamayan öğrenciler ile ilgili yapmış oldukları çalışmalara ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Öğretmenlerin, öğrencilerin uzaktan eğitime tam katılım sağlayamama durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Öğretmenlerin covid-19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin önerileri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Yapılan çalışmanın, gerek bireysel öğrenme, gerekse öğretmen-öğrenci arasındaki uzaktan iletişim yoluyla ilkokul öğrencilerinin öğretim programında hedeflenen kazanımlara ulaşılma düzeylerini belirlemek açısından hem mevcut araştırma hem de sonraki araştırmalar için yön gösterici bir nitelikte olması düşünülmektedir. Uzaktan eğitim denildiğinde aklımıza ilk gelen bilgi, öğretmen ve

öğrencinin farklı ortamlarda olduğu bir eğitim modelidir. Bu anlamda baktığımızda öğretmen-öğrenci arasında mesafe Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden yapılan canlı dersler için önem arz eden bir durumdur. Alan yazında Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden yapılan canlı ders kavramının önemini belirten çalışmaların azlığı bu kavramı daha az duyulur hale getirmektedir. Mevcut araştırma ilkokul öğrencileri ile yapılan uzaktan eğitim yoluyla çalışma yapan ilkokul öğretmenlerinin öğrencileri ile oluşabilecek iletişimsel ve akademik anlamda karşılaşılabilecek güçlükler hakkında bilgilendirmeyi amaçlamak ve bununla ilgili mevcut durumu ortaya koymayı hedeflemektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama ve analizleri hakkında bilgi verilmektedir. Bu çalışma Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 08.07.2021 tarih ve 43150 sayılı onayı çerçevesinde hazırlanmıştır.

Araştırma Modeli

Araştırmada, Covid-19 salgını sürecinde ilkokullarda uygulanan uzaktan eğitim sürecine yönelik öğretmen görüşlerinin alındığı, katılımcıların bir konu hakkındaki kişisel deneyimlerini, bakış açısını ve düşüncelerini kendi ifadeleri ile anlatmasına olanak tanınmasına yönelik nitel bir sürecin takip edildiği (Yıldırım ve Şimşek, 2008) nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Sakarya ili, Sapanca ilçesinde görev yapan 25 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 16'sı kadın, 9'u erkek öğretmendir. 3 öğretmen yüksek lisans, 22 öğretmen lisans mezunudur. 2 öğretmen 20-30 yaş aralığı, 9 öğretmen 31-40 yaş aralığı ve 14 öğretmen 41 yaş ve üzerinde yaş aralığındadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sorularının hazırlık aşamasında literatür incelenerek ilgili alt problemleri en iyi şekilde ifade edecek 5 adet açık uçlu soru araştırmacı tarafından hazırlanarak görüşme formuna yazılmıştır. Açık uçlu araştırma soruları "araştırmacıya incelemek istediği olguya esnek ve açık uçlu bir yaklaşımla ele alma olanağı sağlar" (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Görüşmeler, okullarda öğretmenlerin uygun olduğu zamanlarda gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşme sırasında öğretmenler kendilerine sorulan 5

sorunun tamamına cevap vermiş ve fikirlerini söylemişlerdir. Öğretmenler için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunu incelemek üzere uzman görüşüne başvurulmuştur.

Verilerin Analizi

Görüşmelerden elde edilen veriler betimsel ve içerik analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz yöntemi ile veriler önceden tespit edilen temalara göre özetlenmekte ve yorumlanmaktadır. Betimsel analizden farklı olarak tamamlayıcı bir yaklaşıma sahip olan içerik analizinde veriler daha kapsamlı olarak irdelenmektedir. Gülbahar ve Alper (2009) 'a göre içerik analizi yoluyla veriler belirlenmekte ve bu verilerin içindeki gizli bilgiler ortaya çıkarılmaktadır. İçerik analizi yapılırken, formlardan elde edilen veriler işlenmekte, kodlara ayrılmakta, temalar oluşturulmakta, belirlenen kodlar ve temalar tablolanamakta son olarak ta bulgular belirlenip yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Yorumlanan bulgular tablolar halinde düzenlenmiştir. Görüşme yapılan Öğretmenler Ö1'den başlayarak Ö25'e kadar kodlanarak belirtilmiştir. Bulguların yorumlanmasında, katılımcıların görüşlerine doğrudan alıntı yaparak yer verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Covid-19 salgını sürecinde ilkokullarda uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerine yönelik incelemeler sonucunda belirlenen 5 alt probleme ilişkin bulgular aşağıda maddeler halinde açıklanmıştır.

Öğrencilerin uzaktan eğitime katılma düzeylerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine yönelik bulgular.

Tablo 1: Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Katılma Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	n	%
Uzaktan eğitime katılım sağlayan öğrenci düzeyleri	Yeterli düzey (ö1,ö3,ö4,ö5,ö7,ö8,ö11,ö15,ö16,ö17,ö18,ö19,ö23,ö25)	14	56
	Orta düzey (ö9,ö10,ö12,ö14,ö20,ö21,ö22,ö24)	8	32
	Yetersiz düzey (ö2,ö6,ö13)	3	12

Tablo 1 incelendiğinde uzaktan eğitime katılım sağlayan öğrenci düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri en çok % 56 oranında yeterli düzeyde şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırayla, % 32 oranında orta düzeyde ve % 12 oranında yetersiz düzeyde yer almaktadır. Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

Ö1 : “ Salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimlere öğrencilerimin genellikle % 75 i katılım sağlıyor. Katılım sağlayamayan öğrencilerimin internet, bağlantı veya gerekli ekipman eksikliğinden dolayı katılmadığını düşünüyorum .”

Ö12 : “ Eğitim Bilişim Ağı üzerinden yapılan canlı derslere öğrencilerimin yarısı katılım sağlıyor. Katılım sağlayamayan öğrencilerimin aileleri ile görüştüğümde EBA TV ilkokul kanallarından derslerini takip ettiklerini söylüyorlar.”

Ö6 : “ Öğrencilerim uzaktan eğitime geçtiğimiz ilk günlerde gerekli ilgiyi ve önemi göstererek derslerimize katılıyorlardı ancak ilerleyen günlerle birlikte şuan yeterli katılımı sağlayamıyoruz maalesef.”

Öğrencilerin uygulanan uzaktan eğitime esnasındaki durumlarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine yönelik bulgular.

Tablo 2: Uygulanan Uzaktan Eğitim Esnasındaki Öğrenci Durumlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	n	%
Uzaktan eğitim sırasında öğrenci durumları	İstekli (ö3,ö4,ö6,ö8,ö10,ö14,ö15,ö16,ö19,ö21)	10	40
	İsteksiz (ö1,ö5,ö11,ö12,ö17,ö18,ö24,ö25)	8	32
	Orta düzeyde istekli (ö2,ö7,ö9,ö13,ö20,ö22,ö23)	7	28

Tablo 2 incelendiğinde uygulanan uzaktan eğitim esnasındaki öğrenci durumları yönelik öğretmen görüşleri en çok % 40 oranında istekli şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırayla, % 32 oranında isteksiz ve % 28 oranında orta düzeyde istekli yer almaktadır. Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

Ö8 : “ Uzaktan eğitim yöntemi ile yapmaya çalıştığımız derslerimizi öğrencilerimize sevdirmek ve ilgilerini çekmek için eğlenceli hale getirerek derslerimizi icra ediyoruz. Bu sebepten dolayı öğrencilerimiz ders esnasında genellikle ilgili, istekli ve heyecanlı oluyorlar.”

Ö18 : “ Ders esnasında çok heyecanlı olanlarda var ancak öğrencilerin büyük bir kısmı ailelerinin ve öğretmenlerinin baskısı ile mecbur kaldığı için derse giriyorlar ve dolayısı ile ders esnasında isteksiz oluyorlar.

Ö9 : “ Öğrencilerimizin bu konuda duygu durumları değişiklik gösteriyor. Yani sabah yapılan canlı derslerde isteksiz davranırken öğlen yapılan derslerde ilgili ve itseli olabiliyorlar.”

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine yönelik bulgular.

Tablo 3: Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğrencilerin Kitap Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	n	%
Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin kitap okuma seviyeleri	Yetersiz seviyede (ö1,ö3,ö5,ö6,ö10,ö12,ö13,ö16,ö17,ö18,ö20,ö21,ö23,ö24)	14	56
	Orta seviyede (ö2,ö4,ö9,ö14,ö22,ö25)	6	24
	Yeterli seviyede (ö7,ö8,ö11,ö15,ö19)	5	20

Tablo 3 incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına yönelik öğretmen görüşleri en çok % 56 oranında yetersiz seviyede şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırayla, % 24 oranında orta seviyede ve % 20 oranında yeterli seviyede yer almaktadır. Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

Ö10 : “Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerimizin normal sürece kıyasla dersleri ve aile baskısı arttığı için buna bağlı olarak kitap okumaya yeteri kadar zaman ve ilgi ayırdıklarını düşünmüyorum.”

Ö14 : “ Ben 4. Sınıfları okuttuğum için bazı öğrencilerime süreç içerisinde okuma alışkanlığımı iyi derece kazandırdığımı düşünüyorum bu öğrencilerim alışkanlıklarına devam ederken bazı öğrencilerim bu süreçte hiç kitap okumuyor diyebilirim.”

Ö11 : “ Uzaktan eğitim sürecini planlarken her güne 30 dakika olacak şekilde okuma dersi koyarak planlama yaptık. Bu derste öğrencilerim ile birlikte ben de kitap okuyorum.”

Uzaktan eğitim sürecine katılmayan öğrencileri ile ilgili yapılan çalışmalara yönelik bulgular.

Tablo 4: Uzaktan Eğitim Sürecine Katılmayan Öğrenciler İçin Yapılan Çalışmalara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	n	%
Uzaktan eğitime katılmayan öğrenciler için yapılan çalışmalar	Telefon ile iletişim kurma (ö6,ö7,ö8,ö9,ö13,ö14,ö15,ö17,ö19,ö21)	10	40
	Whatsapp üzerinden ödev verme (ö3,ö4,ö5,ö12,ö16,ö23,ö24)	7	28
	EBA tvye yönlendirme (ö1,ö2,ö10,ö18,ö20,ö22)	6	24
	Katılmayan öğrenci yok (ö11)	1	4
	Herhangi bir şey yapılmadı (ö25)	1	4

Tablo 4 incelendiğinde uzaktan eğitime katılmayan öğrenciler için yapılan çalışmalara yönelik öğretmen görüşleri en çok % 40 oranında telefonla iletişim kurma şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırayla, % 28 oranında whatsapp üzerinden ödev, % 24 oranında EBA TV ye yönlendirme, % 1 oranında katılmayan öğrenci yok ve hiçbir şey yapılmadı yer almaktadır. Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

Ö6 : “ Canlı derslerimize katılmayan öğrencilerimizin ailelerini dersten sonra mutlaka telefon ile arayıp nedeni öğreniyorum. Öğrencim ile görüşüp bir sonraki derse katılması için motive edici sözler söylüyorum.”

Ö5 : “ Sınıfımızın bir whatsapp grubu var. Uzaktan eğitim sürecine girmeden de vardı ama bu süreçte daha aktif kullanılmaya başlandı. Derse katılmayan öğrencilerime bu platformdan gerekli ilgiyi gösteriyorum.”

Ö20 : “ Evlerinde ekonomik imkânlardan dolayı internet bağlantısı olmayan ya da herhangi bir sebepten dolayı canlı derslere katılmayan öğrencilerimize TRT EBA TV ilkokul kanalından dersleri takip etmeleri gerektiği yönünde bilgilendiriyoruz.”

Ö11 : “ Sınıf mevcudum 18 öğrenci ve bütün öğrencilerim derslerime katılım sağlıyor bazen hastalık vs. sebeplerden katılmayan oluyor ama genellikle katılıyorlar.”

Ö25 : “ Canlı derse katılmayan öğrencileri okul idaresine bildiriyoruz. Ancak bu süreçte neler yapıldığı hakkında bir işlem gördüğümüz söylenemez.”

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine tam katılım sağlayamama durumları ile ilgili bulgular.

Tablo 5: Uzaktan Eğitim Sürecine Öğrencilerin Tam Katılım Sağlayamama Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	n	%
Öğrencilerin uzaktan eğitime tam katılım sağlayamama nedenleri	İnternet ve bağlantı problemi (ö1,ö3,ö5,ö8,ö9,ö11,ö13,Ö14,ö20,ö22,ö23,ö24)	12	48
	Ailelerin ilgisizliği (ö4,ö6,ö7,ö15,ö18,ö19,ö25)	7	28
	Ekonomik nedenler (ö2,ö10,ö12,ö16,ö17,ö21)	6	24

Tablo 5 incelendiğinde uzaktan eğitim sürecine tam katılım sağlayamama durumlarına yönelik öğretmen görüşleri en çok % 48 oranında internet ve bağlantı problemi şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer görüşler sırayla, % 28 oranında aile ilgisizliği ve % 24 oranında ekonomik nedenler yer almaktadır. Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

Ö1 : “ Uzaktan eğitimlere katılmayan öğrencilerin en büyük problemi internet ve bağlantı problemidir. Bu problem sadece bizim öğrencilerimizin değil Türkiye genelinde büyük bir sorundur diye düşünüyorum.”

Ö18 : “ Bazı ailelerin bu konuda ilgisiz davrandığını düşünüyorum.”

Ö21 : “ Öğrencilerin bir kısmının okula giden kardeşinin olması, bilgisayar, tablet, telefon vs. teknolojik aletlerin temin edilememesi gibi sorunlar aile ekonomisinden kaynaklandığını düşünüyorum.

Öğretmenlerin covid - 19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin önerileri.

Tablo 6: Öğretmenlerin Covid-19 Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Önerileri

Tema (Kategoriler)	Kodlar	n	%
Uzaktan eğitime yönelik öğretmen önerileri	Alt yapıya ilişkin öneriler (ö1,ö2,ö4,ö9,ö10,ö14,ö15,Ö16,ö18,ö20,ö22,ö25)	12	48
	Planlamaya ilişkin öneriler (ö3,ö5,ö11,ö12,ö13,ö21,ö23,ö24)	8	32
	İçeriğe ilişkin öneriler (ö6,ö7,ö17)	3	12
	Uygulamaya ilişkin öneriler (ö8, ö19)	2	8

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin görüşleri en çok % 48 oranında altyapıya ilişkin öneriler şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer öneriler sırayla, % 32 oranında planlamaya ilişkin öneriler, % 12 oranında içeriğe ilişkin öneriler ve % 8 oranında uygulamaya ilişkin öneriler yer almaktadır. Öğretmenlerin önerilerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

Ö2 : “Uygulanan uzaktan eğitimlerin daha faydalı ve kalıcı olması için altyapı ve bağlantı sorunlarının giderilmesi ve iyileştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

Ö5 : “Uzaktan eğitim kapsamında yapılan canlı derslerin, sabah saatleri dışında öğlen saatlerinde yapılması ve ders süresinin kısaltılması gerektiğini düşünüyorum. ”

Ö7 : “TRT EBA tv kapsam olarak genişletilebilir. Ayrıca Türkiye genelinde aynı kaynakların kullanılması lazım bence.”

Ö19 : “ Canlı dersleri okullarımıza gidip sınıf ortamında yapmalıyız. Böylelikle hem öğrenci derse daha aktif katılır, hem öğretmen dersine daha iyi hazırlanır.”

Sonuç ve Tartışma

Covid-19 pandemi sürecinde ilkokullarda uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada ve alan yazın üzerine yapılan incelemeler sonucunda varılan sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

Öğrencilerin uzaktan eğitime katılma düzeylerine ilişkin ilkokul öğretmenlerinin görüşlerine yönelik sonuçlar.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, öğrencilerin uzaktan eğitime katılma düzeylerinin yeterli düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Kuyubaşoğlu ve Kılıç (2019) öğretmenlerin görüşlerine göre eğitimde eğitim bilişim ağının kullanımına ilişkin çalışmalarında, uzaktan eğitim uygulamalarında eğitim bilişim ağının (EBA) öğretilmede yeni bir araç olduğunun ve dersleri daha zevkli hale getirdiği için öğrencilerin bu derslere katılım sağlamak istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Üçışık ve Tuna (2004)’ e göre eğitimde teknolojinin kullanılması, geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha fazla ilgi çekmekte ve öğrencileri derse daha fazla motive

etmektedir. Bu bulgular araştırmanın sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin uygulanan uzaktan eğitime esnasındaki durumlarına ilişkin ilköğretmenlerinin görüşlerine yönelik sonuçlar.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, öğrencilerin uygulanan uzaktan eğitim esnasındaki durumlarının istekli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Kuzu (2020) Covid-19 salgın sürecinde uygulanan ilköğretim programı (EBA TV) ile ilgili yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin ders esnasındaki durumları ile ilgili olarak öğrencilerin çoğunun dersleri izlerken aktif olduklarını, notlar aldıklarını, dersin sonuna kadar istekli bir şekilde dersi dinlediklerini herhangi bir dikkat sorunu yaşamadıklarını ve arkadaşları ile etkileşim halinde olmalarının onları olumlu yönde motive ettiğini belirtmiştir. Çakın ve Akyavuz (2020) yine Covid-19 süreci ve eğitime yansımaları ile ilgili çalışmada, çocukların ders esnasında birbirlerinden haberdar olmalarının, istekli olmalarına ve derse karşı olumlu yönde motive olmalarına sebep olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgular çalışmayı destekler yöndedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine yönelik sonuçlar.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının yetersiz seviyede olduğu ortaya çıkmıştır. Covid-19 salgın döneminden önce yapılan bazı araştırmalarda (Aslantürk, 2008; Karaşahin, 2009; Konan, 2013) elde edilen bulgulara bakıldığında kitap okuma alışkanlığının oranındaki düşüş sebebi genellikle kitap okumaya zaman ayıramama olduğu görülmektedir. ; Konan, (2013) ilköğretim idarecilerinin okuma alışkanlıkları ile ilgili yaptığı çalışmada katılımcıların % 50 sinin son 30 günde hiç kitap okumadığını sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgulara göre öğrencilerin covid-19 sürecini genel olarak kitap okuma açısından verimli değerlendirmediklerini söyleyebiliriz. Uzaktan eğitim sürecinde okulların kapalı olması nedeniyle kitap okuma için gerekli zamanın olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin bu zamanı olumlu değerlendirmedikleri sonucu ortaya çıkmaktadır.

Uzaktan eğitim sürecine katılmayan öğrencileri ile ilgili yapılan çalışmalara yönelik sonuçlar.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, uzaktan eğitim sürecine katılmayan öğrenciler ile ilgili yapılan çalışma olarak en çok telefon ile iletişim kurma ve Whatsapp üzerinden ödevlendirme yapıldığı sonuçları ortaya çıkmıştır. Öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını sağlamak için planlı olarak ve belirli aralıklarla öğrencilere ödev verilir (Bilen, 2009). Van Voorhis (2004) ev ödevi ve tasarımı ile ilgili incelediği çalışmada araştırmada olduğu gibi bu öğrencilere

verilen ödevlerin; öğrenci, veli ve öğretmenler arasında iletişimin sağlanmasında önemli bir etkinlik olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yurtbakan ve Akyıldız (2020) sınıf öğretmenleri ile Covid-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri ile ilgili çalışmasında, ilkokul öğrencilerinin öğretmenleri ile ödev almak için telefon aracılığı ile iletişim kurduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu araştırmayı destekler yöndedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine tam katılım sağlayamama durumları ile ilgili sonuçlar.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine tam katılım sağlayamama durumu olarak en çok internet ve bağlantı problemleri yaşandığı ve ailelerin bu konuda ilgisiz davrandığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Sarışık, Tuğra ve Sarışık (2021) öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde eğitim bilişim ağı (EBA) canlı ders uygulaması kullanımını incelediği çalışmalarında, öğrencilerin canlı ders uygulaması kullanımında en çok internet ve altyapı sorunlarının yaşandığı sonucuna ulaşmışlardır. Demir ve Özdaş (2020) Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmenler ile yaptıkları çalışmalarında, uygulanan uzak eğitim faaliyetlerinde öğrencilerin genellikle altyapı, eğitime katılım ve EBA sistemi ile ilgili sorunların görüldüğü sonucuna ulaşmışlardır. Canpolat ve Yıldırım (2021) ortaokul öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerini incelediği çalışmalarında, internete erişimi olmayan öğrencilerin uzaktan eğitim çalışmalarından faydalanamadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar araştırmanın bulgusu ile benzerlik göstermektedir.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenleri Covid-19 sürecinde uygulanan eğitim faaliyetleri ile ilgili olarak internet altyapısı, uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerinin planlanması, eğitim faaliyetlerinin içerik bölümü ve uygulanma aşamaları ile ilgili önerilerde bulunmuşlardır.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler

- Uzaktan eğitim ile yapılan ders içi ve ders dışı etkinliklere ve canlı derslere ilkokul öğrencilerin ve öğretmenlerin teknik bağlantı sorunlarının ve internet ihtiyaçlarının giderilmesi gerekmektedir.
- İlkokul kademesinde öğrencileri olan velilere uzaktan eğitim süreci ve bilişim teknolojileri kullanımı ile ilgili eğitimler verilebilir.
- TRT EBA ilkokul platformundan yapılan uzaktan eğitimin süresi 20 dakika ile sınırlı kalmayıp, öğrencilerin derse daha etkili katılacağı ve öğrenmenin kalıcı hale geleceği daha uzun bir süre ayarlaması yapılabilir.

- Uzaktan eğitim yolu ile yapılan canlı derslere öğrenci katılımının daha yüksek oranlarda olması için öğrencileri teşvik edici ödüllendirmeler yapılabilir.
- İlkokul öğrencilerinin kitap okuma oranlarını artırmak için bazı derslerde okuma saati etkinlikleri düzenlenebilir.
- İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim yolu ile yapılan derslerini tekrar etmeleri ve ödevlerini yapabilmeleri ve öğrendiklerini pekiştirebilmeleri için eğitim bilişim ağı gibi eğitim platformlarının içerikleri derslere uygun bir şekilde genişletilmelidir.

Gelecek araştırmalara yönelik öneriler

- Bu çalışmada sadece görüşme formu ile toplanan veriler incelenmiştir. İlerde yapılacak çalışmalarda görüşme formunun yanında anket uygulaması ve gözlem gibi teknikler kullanılarak daha kapsamlı çalışmalarla alan yazına katkıda bulunulabilir.
- Bu araştırma sadece ilkokul öğretmenleri ile yapılmıştır. Ortaokul ve lise gibi farklı öğretim kademelerinde de görev yapan diğer branş öğretmenleri ile de salgın döneminde uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgili benzer çalışmalar yapılabilir.
- Bu çalışmada ilkokul kademesinde kitap okuma oranının düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedenlerinin detaylı bir şekilde araştırılacağı çalışmalar yapılabilir.
- Covid-19 döneminde uygulanan uzaktan eğitim ile ilgili çalışmamızda çalışma grubumuzu sadece ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Benzer çalışmalarda ilkokul idarecileri ve velileri çalışma grubuna eklenebilir.

KAYNAKÇA

- Allen, I. E. ve Seaman, J. (2016). Online report card: Tracking online education in the United States.
- Aslantürk, E. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, A. F. (2020). Post-Truth dönemde sosyal medyada dezenformasyon: Covid-19 pandemi süreci. *Asya Studies*, 4 (12) , 76-90.
- Benson, R. ve Samarawickrema, G. (2009). Addressing the context of e-learning: Using transactional distance the oryto in form design. *Distance Education*, 30(1), 5-21.
- Bilen, M. (2009). *Plandan uygulamaya öğretim*. Anı Yayıncılık.

- Canpolat, U. ve Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7 (1) , 74-109.
- Çakın, M. ve Akyavuz, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansımaları: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6 (2), 165-186.
- Demir, F. ve Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Salgın Sürecinde Türkiye’de ve Dünyada Eğitim, 273-292.
- Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). A content analysis of the studies in instructional. *University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 42 (2), 93-112.
- İnci Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde uygulanan ilköğretim uzaktan eğitim programı (EBA TV) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, Salgın Sürecinde Türkiye’de ve Dünyada Eğitim, 505-527.
- Karaşahin, M. (2009). *İlköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okuma kültürlerinin değerlendirilmesi*, MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Konan, N. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıkları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(1), 31-59.
- Kuyubaşoğlu, R. ve Kılıç, F. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin görüşlerine göre Eba (eğitimde bilişim ağı) kullanım düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Advanced Education Studies*, 1 (1) , 32-52.
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı. (2020a). Haber arşivi. <http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23- martta - baslayacak - uzaktan – egitime – iliksin – detaylari – anlatti /haber/20554/tr>.
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı. (2020b). Haber arşivi. <http://www.meb.gov.tr/ebada-canlisinifla-egitim-basliyor /haber/ 20602/ tr>.
- Moore, M. G. ve Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning*. Cengage Learning.
- Oranburg, S. (2020). Corona virüs zamanında uzaktan eğitim: Profesörler için hızlı ve kolay stratejiler. *Duquesne Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Belgesi No. 2020-02*.

- Sarışık, S., Tuğra, F. ve Sarışık, S. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitimde eğitim bilişim ağı (EBA) canlı ders uygulaması kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 1-18.
- Simonson, M., Zvacek, S. ve Smaldins, S. (2019). Teaching and learning at a distance.
- Sun, A. ve Chen, X. (2016). Online education and it seffective practice: Are search review. *Journal of Information Technology Education*, 15, 157-190.
- Üçışık, S. ve Tuna, F. (2004). Orta öğretim kurumlarında coğrafya anlatım becerisinin bilgisayar destekli anlatımla geliştirilmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 9, 97-118.
- Van Voorhis, F. L. (2004). Ev ödevi ritüeli üzerine düşünmek: Ödevler ve tasarımlar. *Teoriden Uygulamaya*, 43:3, 205-212.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yurtbakan, E. ve Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve ebeveynlerin covid-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 949-977.